

Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,
BÜİİBFD, 2024, Cilt 15, Sayı 29

Bartın University Journal of Faculty of Economics and Administrative
Sciences, BUJFEAS, 2024, Volume 15, Issue 29

E-ISSN: 2148-2497

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/bartiniibf>

Araştırma Makalesi, Gönderim Tarihi: 29.01.2024; Kabul Tarihi: 25.03.2024
DOI: 10.47129/bartiniibf.1427387

Noise Traders Kavramının Web of Science Veri Tabanı Araçlığıyla Bibliyometrik Analizi

Doktora Öğrencisi Muhsin USLU

Karabük Üniversitesi

muhsinuslu@karabuk.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-0912-5689

Prof. Dr. Murat YILDIRIM

Karabük Üniversitesi, İşletme Fakültesi

muratyildirim@karabuk.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-8582-8365

Öz

Bu araştırmanın amacı, söylenti tacirleri kavramının ortaya çıkmasından sonra akademik açıdan nasıl evrim geçirdiğini ve özellikle finans ve ekonomi alanlarında nasıl bir yer edindiğini belirlemektir. Bu bağlamda, çalışmada Web of Science (WoS) veri tabanındaki SSCI, SCI-Expanded ve ESCI indekslerinde yer alan ve 2023 yılı sonuna kadar yayımlanmış 393 çalışma incelenerek bibliyometrik bir analiz yapılmıştır. Elde edilen veriler, R Studio yazılım programı ve Web of Science veri tabanı kullanılarak bibliyometrik ağlar, bağlantılar ve tablolar aracılığıyla görselleştirilerek çalışmanın bulgular bölümünde verilmiştir. Bu çalışma, sosyal bilimler alanında söylenti tacirleri kavramının incelendiği disiplinleri belirleyerek özellikle finans ve ekonomi alanlarındaki araştırmacılara rehberlik edebilecek önemli bulgular sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Söylenti Tacirleri, Bibliyometrik Analiz, Web of Science

JEL Sınıflandırması: G00, G02, G12, G14

Bibliometric Analysis of the Concept of Noise Traders through Web of Science Database

Abstract

The purpose of this study is to determine how the concept of rumor mongering has evolved academically after its emergence and how it has gained a place in the fields of finance and economics. In this context, a bibliometric analysis was conducted by examining 393 studies in the SSCI, SCI-Expanded and ESCI indexes in the Web of Science (WoS) database and published until the end of 2023. The data obtained were visualized through bibliometric networks, links and tables using R Studio software program and Web of Science database and presented in the findings section of the study. This study identifies the disciplines in which the concept of rumor mongers is examined within the field of social sciences, presenting significant findings that can guide researchers, particularly those in the fields of finance and economics.

Keywords: Noise Traders, Bibliometric Analysis, Web of Science

JEL Classification: G00, G02, G12, G14

Giriş

Geleneksel finans teorilerine göre, yatırımcılar rasyonel bir biçimde hareket etmektedir. Bu perspektife göre, bireyler yatırım kararları alırken son derece mantıklı davranmakta ve doğru seçimler yapmaktadırlar. On yıllar boyunca genel kabul gören geleneksel finans teorilerinin aksine, yatırımcıların piyasada sergiledikleri eksik ya da aşırı tepkiler ve anomaliler, bireylerin tümüyle rasyonel olduğu varsayımını sorgulanabilir hale getirmiştir (Akyol ve diğ., 2022, 305).

Finans piyasalarında işlem yapan yatırımcılar genellikle duygusal tepkilerle hareket ederek rasyonel davranıştan sapabilmektedirler. Kimi zaman bilgi yerine söylentilere göre işlem yapan yatırımcılar gözlemlenirken, bazen de yatırımcılar piyasa bilgilerine gereğinden az veya daha fazla tepki gösterebilmektedirler. Bu tür duygusal davranışlar, yatırımcı beklentilerine paralel olarak ortaya çıkabilmekte ve sistemli oluşan anomalilerle karşılaşıldığında finans piyasalarında bir risk unsuru haline dönüşebilmektedir. Geleneksel finans teorilerinin açıklamada yetersiz kaldığı ve psikolojik faktörlerin yatırım kararlarında önemli bir etken olduğunu ortaya koyan davranışsal finans alanında, üç temel teori ortaya çıkmıştır: zihinsel muhasebe teorisi, sürü davranışı teorisi ve yatırımcı duyarlılığı teorisi. Yatırımcıların bilgi yerine söylentilere göre işlem yapması, bilgiye az veya çok reaksiyon göstermesi yatırımcı duyarlılığı teorisinin temelini oluşturmuştur. Yatırımcıların geleceğe yönelik beklenti ve duyarlılıklarından kaynaklanan, kesin doğruluk taşımayan sinyallere “Noise” yani “Söylenti” denirken, bu söylentilere dayalı işlemleri gerçekleştiren kişilere de genellikle “Noise Traders” yani “Söylenti Tacirleri” adı verilmektedir (Canbaş ve diğ., 2016, 219-222).

Menkul kıymetlere ilişkin yatırımcı taleplerindeki değişikliklerin bir kısmı rasyonel temellere dayanmaktadır. Bu rasyonel talep değişiklikleri, genellikle kamuya açıklanan bilgilere tepki olarak ortaya çıkar. Ancak, bazı yatırımcı taleplerindeki değişiklikler her zaman rasyonel nedenlere dayanmaz; bunun yerine, bazı durumlarda yatırımcıların beklentileri ve duyarlılıklarındaki değişikliklere bağlı olabilir. Bu değişiklikler, yatırımcıların yanlış sinyallere tepki vermesi şeklinde ortaya çıkabilir. Yanlış sinyaller genellikle "söylenti" olarak adlandırılır ve bu sinyallere dayalı işlem yapanlar da "söylenti tacirleri" olarak anılır. Söylenti tacirleri, geleceğe dair beklentileri ve duyarlılıkları etkisinde alım satım yapan yatırımcılardır (Shleifer ve diğ., 1990, 23).

Geleneksel finans teorilerine yöneltilen eleştirilerden biri de söylenti olgusudur. Etkin piyasa hipotezine göre, rasyonel ve rasyonel olmayan yatırımcıların işlem yaptığı bir piyasada, rasyonel yatırımcılar arbitraj süreci aracılığıyla yanlış fiyatlandırılmış varlıkları alıp satarak, tam rasyonel olmayan yatırımcıların varlık fiyatlarını etkilemesini engelleyecektir (Herschberg, 2012, 7). Söylenti tacirlerinin öngörülemez davranışları, menkul kıymet fiyatlarına ilişkin rasyonel arbitraj faaliyetlerini gerçekleştirmekten çekinmelerine neden olan bir risk oluşturmaktadır (De Long ve diğ., 1990, 705).

Temel bir riskin varlığı olmasa bile, fiyatlar temel değerlerinden önemli ölçüde sapabilir. Bu bağlamda, söylenti olgusu, piyasaların etkinliğini zedeler ve arbitraj faaliyetlerini etkisizleştirir. Yatırımcıların inançları ve beklentileri doğrultusunda hareket etmeleri, söylenti olgusunun ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu noktada, yatırımcı duyarlılığı kavramı öne çıkmaktadır. Geleneksel olarak klasik finans teorilerince efsane olarak kabul edilen bu kavram, 1990 öncesi dönemde araştırmacılar tarafından sınırlı ilgi görmüştür (Zhang, 2008, 1).

Bu çalışmada davranışsal finans ile ortaya çıkan kavramlardan biri olan Noise Traders (Söylenti Tacirleri) kavramının Web of Science aracılığıyla bibliyometrik analizi yapılmıştır. Çalışmanın birinci bölümünde söylenti tacirleri kavramına değinilmiş, ikinci bölümünde çalışmanın yöntemi verilmiştir. Çalışmanın üçüncü ve son bölümünde ise Web of Science veri tabanından elde edilen veriler R Studio Yazılım Programı ve MS Excel aracılığıyla oluşturulan ağ görselleri, tablo ve grafikler ile analiz edilerek sunulmuştur. Söylenti tacirleri kavramı ile ilgili literatürde sınırlı sayıda çalışma bulunmasına rağmen, sosyal bilimler alanında en kapsamlı bibliyografik veri tabanlarından biri olan Web of Science veri tabanında bugüne kadar bir inceleme ve bibliyometrik analiz çalışması bulunmamaktadır. Literatürde konu ile ilgili Gupta ve diğ. (2023) tarafından Scopus veri tabanı baz alınarak yapılan bir çalışma bulunmakta olup bu çalışma ile arasındaki farklılıklar sonuç bölümünde verilmiştir.

1. Noise Traders (Söylenti Tacirleri)

Black (1986), piyasalarda işlem yapan rasyonel yatırımcıların menkul kıymet fiyatlarındaki değişimin neden olduğu risk unsurlarını değerlendirmiş ve söylenti kavramını ilk defa ortaya koymuştur. Söylentinin, dünya ve dünyaya dair görüşlerimiz üzerinde derin etkilere sahip olduğunu belirten Black (1986), söylentinin genellikle az sayıda büyük olayın olabileceğinden daha güçlü bir nedensel faktör olduğunu ifade

etmiştir. Finansal piyasalarda alım-satımı mümkün kılan söylenti, piyasaların bir şekilde verimsiz olmasına sebep olurken, çoğu zaman verimsizliklerden faydalanmamızı engellemektedir. Söylenti, finansal ve ekonomik piyasaların pratik veya akademik teorilerinin test edilmesini zorlaştırarak bilgiyi olması gereken seviyeden uzaklaştıran bir etki oluşturur. Söylenti tacirleri, finansal piyasalara likidite sağlarken aynı zamanda piyasaların etkinliğini azaltır. Yatırımcılar bazen söylentiye bilgi olarak algılar ve buna göre hareket ederler (Black, 1986, 529).

Söylenti tacirleri kavramı, De Long ve diğ. (1990) tarafından yapılan çalışmayla geniş kabul gören bir teori haline gelmiştir. Bu teorinin temel kuralı, yatırımcıların duyarlılık yönünde hareket etmesi ve arbitrajın sınırlılığıdır. Yazarlar, yatırımcıları rasyonel ve söylenti temelli işlem yapan yatırımcılar olarak iki ayrı kategoriye ayırmışlardır (Akt. Saltan, 2022, 41-42).

Rasyonel yatırımcılar, bilgi temelli stratejilerle işlem yaparlarken; söylenti tacirleri, gelecekteki getiri beklentilerini duygusal tepkilere dayanarak şekillendirirler. Rasyonel yatırımcılar, portföylerinde bulunan menkul kıymetlerin ara dönemdeki varlık fiyatlarına odaklanırken, söylenti tacirlerinin duyarlılık eğilimleri öngörülemediği için bu durum ek risk unsuru oluşturur. Söylenti tacirleri, beklenen getirileri zaman zaman yüksek, bazen ise düşük şekilde tahmin etmektedir. Piyasada çok sayıda söylenti taciri işlem yaparsa, bu tür yatırımcıların sebep olduğu duyarlılık eğilimlerinden kaynaklanan riski azaltmak için, klasik finans teorilerindeki portföy çeşitlendirme stratejileri uygulanabilir. Eğer söylenti tacirlerinin duyarlılıkları, birçok menkul kıymeti etkiliyorsa ve bu duyarlılıklar genel olarak söylenti tacirleri arasında paylaşıyorsa, bu tür bir risk, geleneksel risk çeşitlendirme yöntemleriyle hafifletilemez. Bu durum, yatırımcı duyarlılığı kaynaklı riskin, fiyatlandırılması gereken bir risk kaynağı haline gelmesine neden olabilir (Canbaş ve diğ., 2016, 223).

Söylenti temelli işlemlerden etkilenen menkul kıymetler, temel değerine göre daha düşük iskontolu işlem gördüğü için, bu durumdan etkilenmeyen diğer varlıklara kıyasla göreceli olarak daha yüksek getiri sağlanması beklenmektedir. Söylenti temelli işlem yapan yatırımcılar, kendi bakış açılarına uygun bir portföy oluştururlar. Söylenti tacirlerinin işlemlerinin tersine, rasyonel arbitrajcılar, bu söylenti tacirlerinin akılcı olmayan bakış açılarını anlamaya çalışarak ters yönde işlem yaparlar. Yani, söylenti temelli işlem yapanlar, varlık fiyatlarını aşağı çektiğinde, arbitrajcılar düşen menkul kıymeti alır; aksi durumda ise satma eğilimi gösterirler. Bu zıt yatırım stratejileri, varlık fiyatlarını temel değerine çekmeye yönelik bir etki oluşturacaktır (De Long ve diğ., 1990, 705-706).

2. Yöntem

Bibliyometrik analizlerde nicel yöntemler kullanılmaktadır. Analiz edilen çalışmaların içerikleri veya nitelikleri hakkında analizde bir görüş sunulmamaktadır. Dolayısıyla bu çalışmalar konu ile ilgili güçlü olan çalışmaları, yazarları ortaya çıkarmakta ve analize tabi tutulan konu literatürünün bir haritasını çıkarmaktadır (Dunk ve diğ., 2009, 202).

Bu çalışmada, sosyal bilimler alanında uluslararası niteliğe sahip olan "Web of Science (WoS)" veri tabanı kullanılarak "Noise Trader*" anahtar kelimesi temel alınarak, bu kavram üzerine yapılan çalışmalar bibliyometrik analiz tekniği ile incelenmektedir. Bu yöntemle, ilgili konudaki uluslararası akademik literatüre bütünlük kazandırılarak kapsamlı bir perspektif sunulmuştur. Ayrıca, gelecekte gerçekleştirilecek söylenti tacirleri konulu araştırmalara rehberlik edecek nitelikte bir literatür özeti sunulmaktadır.

Araştırma kapsamında, konuyla ilgili mevcut çalışmaların gerçekleştirildiği döneme yönelik zaman kısıtı uygulanmamış olmasına rağmen, araştırma sadece Web of Science veri tabanı üzerinde sınırlanmıştır. Web of Science veri tabanında "Noise Trader*" anahtar kelimesiyle yapılan arama sonucunda, tüm zaman dilimlerini ve tüm alanları kapsayan 457 çalışma tespit edilmiştir. Bu çalışmalar arasından, Social Sciences Citation Index (SSCI), Science Citation Index Expanded (SCI-Expanded) ve Emerging Sources Citation Index (ESCI) indekslerinde ve alan türü olarak Topic (başlık, özet, yazar anahtar kelimeleri) içerisinde yer alan 2023 yılı sonuna kadar yapılmış 393 çalışma analize tabi tutulmuştur.

Analize tabi tutulan çalışmalar, Web of Science programından elde edilen BibTeX formatında verilerin R Studio yazılım programı kullanılarak tablolaştırılmasını içermekte ve aynı program aracılığıyla bu veriler ağ ve yoğunluk görsellerine dönüştürülmektedir. Bu program ile dergiler, araştırmacılar veya yayınlar arasındaki ağlar; ortak atıf, bibliyometrik eşleşme veya ortak yazar ilişkileri temelinde görselleştirilebildiği gibi, araştırılan kaynak dokümanlar içinde kullanılan kelimelerin birlikte var olma veya ortak kullanıma durumları da göz önüne alınarak çeşitli parametreler ile bibliyometrik ağ görselleri oluşturulmaktadır (Zan, 2019, 509).

3. Bulgular

Bu bölümde, Web of Science veri tabanından elde edilen verilerle analiz edilen çalışmalara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. R Studio yazılım programı kullanılarak yıllara göre çalışma sayıları, ülkelere göre çalışma sayıları, araştırma alanlarına göre yayın sayıları, en fazla çalışma yapan yazarlar ve en çok atıf alan yazarlar gibi veriler tablolaştırılmıştır. Ayrıca, bibliyometrik üçlü eşleştirme (yazar-ülke-anahtar kelime) ağ analizi, ortak yazarlık ağ analizi, anahtar kelime analizi ve yıllara göre atıf oranı gibi analizler de yine R Studio yazılım programı aracılığıyla ağ görselleri ile sunulmuştur.

3.1. Analize İlişkin Temel Bilgiler

Söylenti tacirleri kavramına ilişkin Web of Science veri tabanında SSCI, SCI Expanded ve ESCI indekslerde yapılan aramada kavramla ilgili yapılan bibliyometrik analiz çalışmasına ilişkin temel bilgiler aşağıda Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Kavram ile İlgili Yapılan Analize İlişkin Temel Bilgiler

Analiz Çalışmasına İlişkin Temel Bilgiler	Sonuçlar
Çalışmaların Yapıldığı Zaman Aralığı	1990-2023
Kaynak Sayısı (Dergiler, Kitaplar vb.)	185
Çalışma Sayısı / Çalışmaların Ortalama Atıf Oranı	393 / 40.39
Toplam Atıf Sayıları / H- İndeks	15872 / 54
Yazar Sayısı / Tek Yazarlı Çalışma Sayısı	743 / 100
Tüm Çalışma Sayısı / Makale Sayısı	393 / 386
SSCI / SCI Expanded / ESCI Çalışma Sayıları	301 / 78 / 64

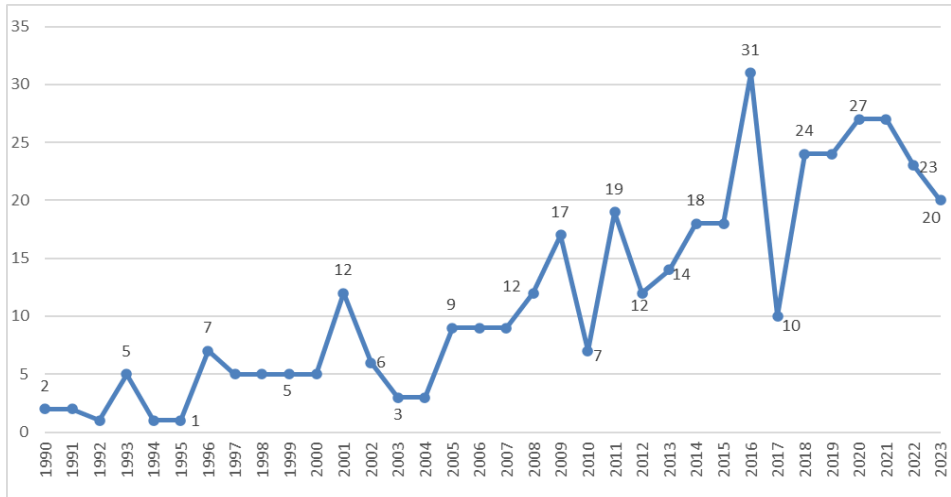
Kaynak: (WoS, 2023)

Tablo 1’de verilen bilgiler incelendiğinde kavram ile ilgili yapılan çalışmaların çoğunluğunu makaleler oluşturmaktadır. 1990’da konu ile ilgili yapılan ilk çalışmadan itibaren 2023 yılı sonuna kadar toplam 185 kaynaktan 393 çalışmanın yer aldığı görülmektedir. Konu ile ilgili yapılan çalışmalara yapılan toplam atıf sayısının 15872 olduğu ve H-İndeksinin ise 54 olduğu görülmektedir.

3.2. Yıllara Göre Konuya İlişkin Çalışma Sayıları

Söylenti tacirleri kavramına ilişkin Web of Science veri tabanında belirlenen SSCI, SCI-Expanded ve ESCI indekslerde yer alan konu ile ilgili yıllara göre yapılan çalışma sayıları Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1: Yıllara Göre Konuya İlişkin Çalışma Sayıları

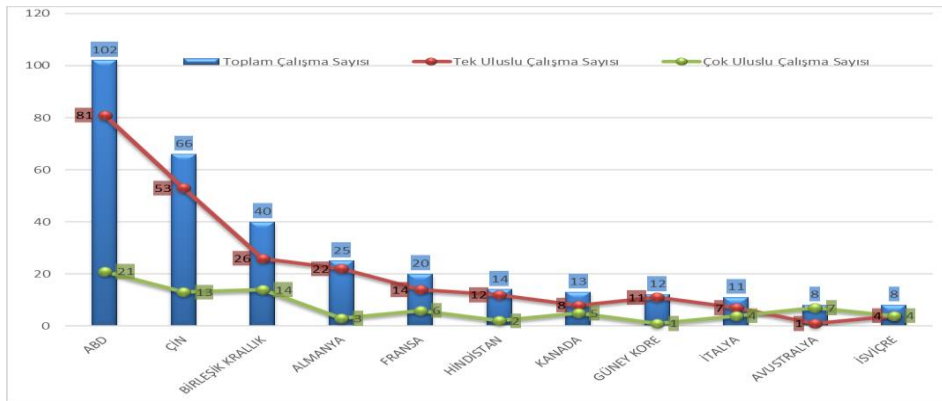
Kaynak: R Studio Yazılım Programı aracılığıyla elde edilen “Biblioshiny Report” verileriyle yazarlar tarafından MS Excelde grafik oluşturulmuştur.

Şekil 1’de sunulan yıllara göre çalışma sayıları incelendiğinde, araştırmaya konu edilen indekslerde dikkat çeken ilk iki çalışmanın 1990 yılında yapıldığı ve özellikle 2004’ten yılından sonra konu ile ilgili yapılan çalışma sayısında genel olarak artış eğilimi olduğu görülmektedir. İlgili indekslerde konu ile ilgili en çok 31 çalışma ile 2016 yılında yapıldığı görülmektedir.

3.3. Ülkelere Göre Konuya İlişkin Çalışma Sayıları

Söylenti tacirleri kavramına ilişkin Web of Science veri tabanında SSCI, SCI-Expanded ve ESCI indekslerde yer alan çalışmaların ülkelere göre yapıma sayıları ve yine tek ulusal veya çok ulusal olarak ülkelere göre yapılan çalışma sayıları Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2: Ülkelere Göre Konuya İlişkin Çalışma Sayıları

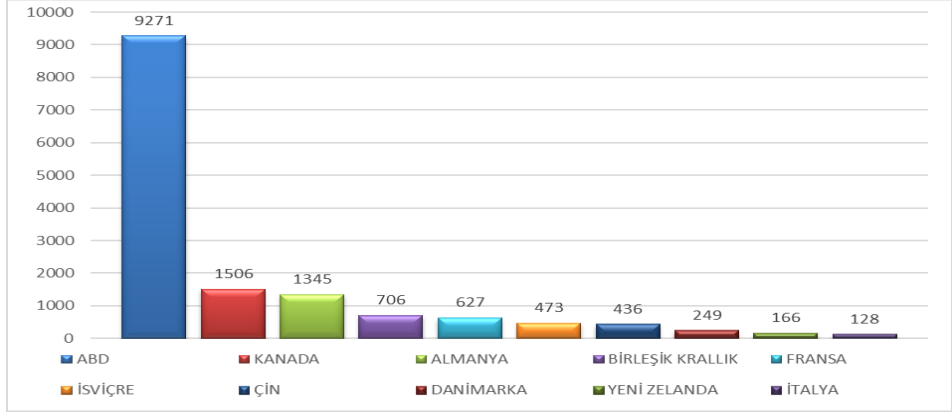

Kaynak: R Studio Yazılım Programı aracılığıyla elde edilen “Biblioshiny Report” verileriyle yazarlar tarafından MS Excelde grafik oluşturulmuştur.

Şekil 2’de sunulan veriler incelendiğinde, en çok yayın yapılan ilk 5 ülke; Amerika (102), Çin (66), Birleşik Krallık (40), Almanya (25) ve Fransa (20) olup Türkiye ise 7 çalışmayla en çok çalışma yapan ülkeler arasında 16’ncı sırada yer almaktadır.

3.4. Ülkelere Göre Konuya İlişkin Alınan Atıf Sayıları

Ülkelere göre Web of Science veri tabanında belirlenen indekslerde söylenti tacirleri kavramı ile ilgili en çok atıf alan ülkeler sıralamasına göre ilk 10 ülke Şekil 3’te verilmiştir.

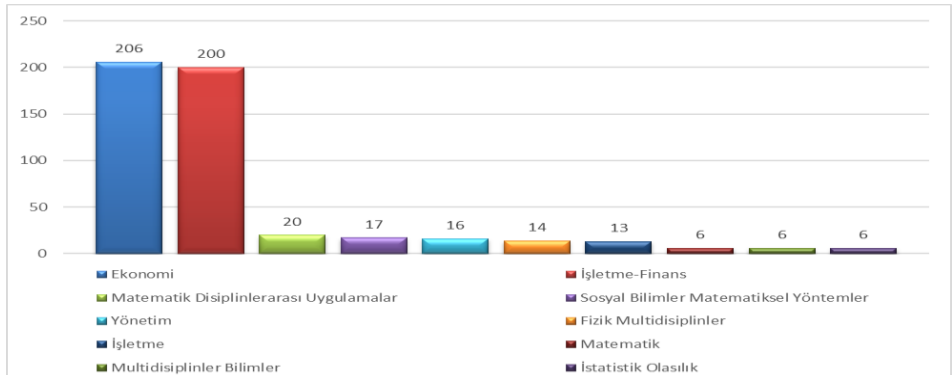
Şekil 3: Ülkelere Göre Konuya İlişkin Alınan Atıf Sayıları

Kaynak: R Studio Yazılım Programı aracılığıyla elde edilen “Biblioshiny Report” verileriyle yazarlar tarafından MS Excelde grafik oluşturulmuştur.

Şekil 3’te verilen ülkelere göre atıf sayıları incelendiğinde konuyla ilgili en çok atıf alan ülkenin, çalışma sayılarına benzer şekilde diğer ülkelere göre büyük bir farkla ilk sırada 9271 atıfla ABD’nin yer aldığı görülmektedir. Türkiye bu sıralamada Malezya ile birlikte 49 atıfla 17 ve 18’inci sırayı paylaşmaktadır.

3.5. Araştırma Alanlarına Göre Çalışma Sayıları

Web of Science’da belirlenen indekslerde söylenti tacirleri ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde bu çalışmaların ağırlıklı olarak sosyal bilimlerde yapılmış olduğu tespit edilmiştir. Yapılan bu çalışmaların bilim dallarına göre dağılımları Şekil 4’te sunulmuştur.

Şekil 4: Araştırma Alanlarına Göre Çalışma Sayıları

Kaynak: R Studio Yazılım Programı aracılığıyla elde edilen “Biblioshiny Report” verileriyle yazarlar tarafından MS Excelde grafik oluşturulmuştur.

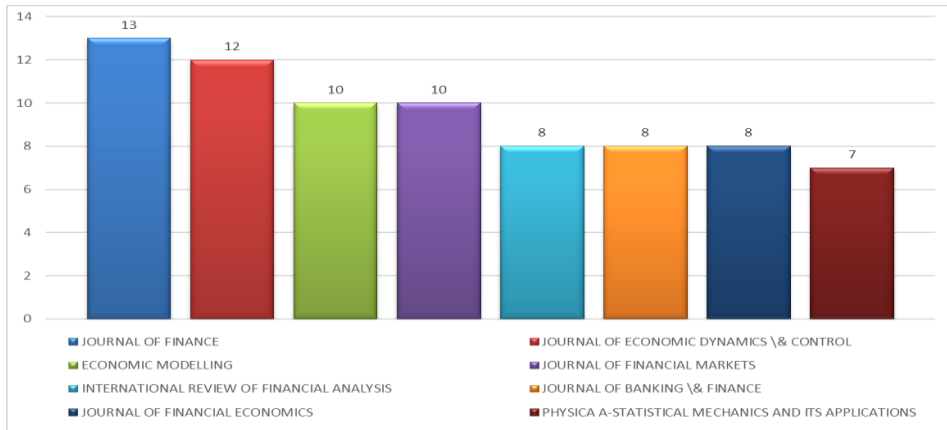

Şekil 4’te verilen konu ile ilgili çalışma alanlarının sırasıyla en çok; Ekonomi (206), İşletme-Finans (200), Matematik Disiplinlerarası Uygulamalar (20), Sosyal Bilimler Matematiksel Yöntemler (17), Yönetim (16), Fizik Multidisiplin (14), İşletme (13), Matematik (6), Multidisiplin Bilimler (6) ve İstatistik Olasılık (6) alanlarında yapıldığı görülmektedir.

3.6. Çalışmaların En Çok Yayınlandığı Dergiler

Konuyla ilgili olarak Web of Science veri tabanında belirlenen indekslerde yer alan çalışmaların en çok yayınlandığı ilk on dergi Şekil 5’te sunulmuştur.

Şekil 5: Çalışmaların En Çok Yayınlandığı Dergiler

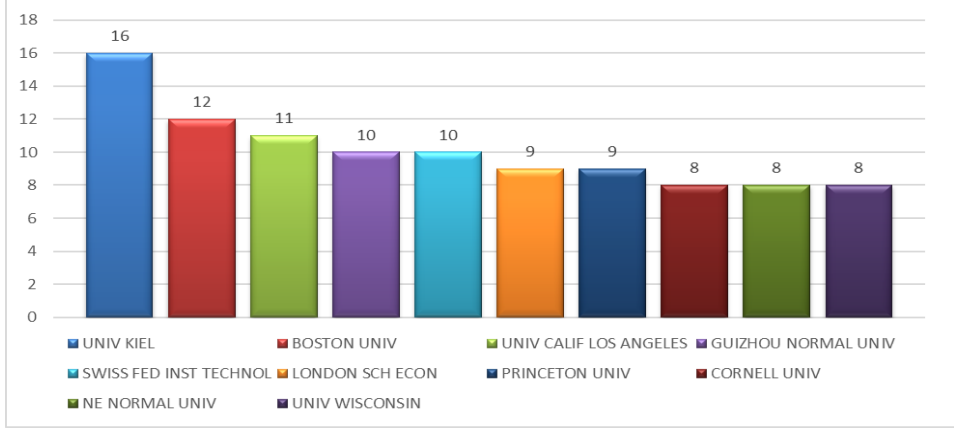

Kaynak: R Studio Yazılım Programı aracılığıyla elde edilen “Biblioshiny Report” verileriyle yazarlar tarafından MS Excelde grafik oluşturulmuştur.

Şekil 5’te sunulan konuya ilişkin çalışmaların en çok yayınlandığı dergiler incelendiğinde “Journal of Finance” (13), “Journal of Economic&Control” (12) çalışmayla ilk iki sırada yer aldığı görülmektedir.

3.7. En Çok Çalışma Yapan Üniversiteler

Söylenti tacirleri kavramına ilişkin Web of Science veri tabanında SSCI, SCI Expanded ve ESCI indekslerde yapılan çalışmalardan en çok çalışmanın yapıldığı ilk on üniversite bilgileri Şekil 6’da verilmiştir.

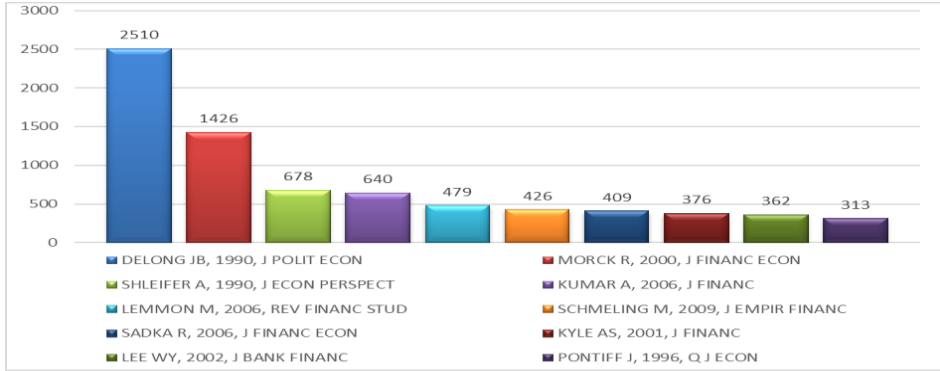
Şekil 6: En Çok Çalışma Yapan Yazarların Bulunduğu Üniversiteler

Kaynak: R Studio Yazılım Programı aracılığıyla elde edilen “Biblioshiny Report” verileri yazarlar tarafından MS Excelde grafik oluşturulmuştur.

Şekil 6’da verilen konu ile ilgili en çok çalışma yapan yazarların bulunduğu üniversiteler incelendiğinde Almanya’da bulunan Kiel Üniversitesi’nde yazarların 16 çalışmayla diğer üniversitelere göre daha fazla çalışma yaparak ilk sırada yer aldıkları görülmektedir.

3.8. En Çok Atıf Alan Çalışmalar

Web of Science (WoS) veri tabanında belirlenen indekslerde yer alan çalışmalar incelendiğinde, analize tabi tutulan 393 çalışmaya yönelik oluşturulan “Citation Report”’a göre; toplam atıf sayısının 15.872’dir. Bu çalışmalar içerisinde yazarların kendi çalışmalarına yaptıkları atıflar hariç tutulduğunda alıntı yapılan makale sayısının 15.118 olduğu görülmektedir. Buna göre çalışma başına ortalama 40,39 atıf düşmektedir. H-İndex değeri ise 54 olarak tespit edilmiştir (WoS, 2023). Ayrıca konuya ilişkin yapılmış çalışmalar arasında en çok atıf almış ilk on çalışma Şekil 7’de sırasıyla verilmiştir.

Şekil 7: En Çok Atıf Alan Çalışmalar

Kaynak: R Studio Yazılım Programı aracılığıyla elde edilen “Biblioshiny Report” verileri yazarlar tarafından MS Excelde grafik oluşturulmuştur.

Şekil 7’de verilen çalışmalara göre atıf sayıları incelendiğinde en çok atıf alan çalışmalar; 2510 atıf ile De Long ve diğ. (1990) ilk sırada yer alırken 1426 atıf ile Morck ve diğ. (2000) ikinci sırada, 678 atıf ile Shleifer ve diğ. (1990) üçüncü sırada yer almaktadır.

3.9. Yazarlara Göre Çalışma Sayıları ve Atıf Sayıları

Web of Science veri tabanında seçilen indekslerde söylenti tacirleri kavramı ile ilgili en çok çalışma yapan yazarlar ve bu yazarların yaptıkları çalışma sayıları Şekil 8’de verilmiştir.

Şekil 8: Yazarlara Göre Çalışma ve Atıf Sayıları

Kaynak: R Studio Yazılım Programı aracılığıyla elde edilen “Biblioshiny Report” verileri yazarlar tarafından MS Excelde grafik oluşturulmuştur.

Konu ile ilgili Şekil 8’de verilen bilgilere ilişkin veriler incelendiğinde en çok atıf alan ilk iki yazarın, 3539 atıfı ile Shleifer ve 3470 atıfı ile Summers olduğu görülmektedir.

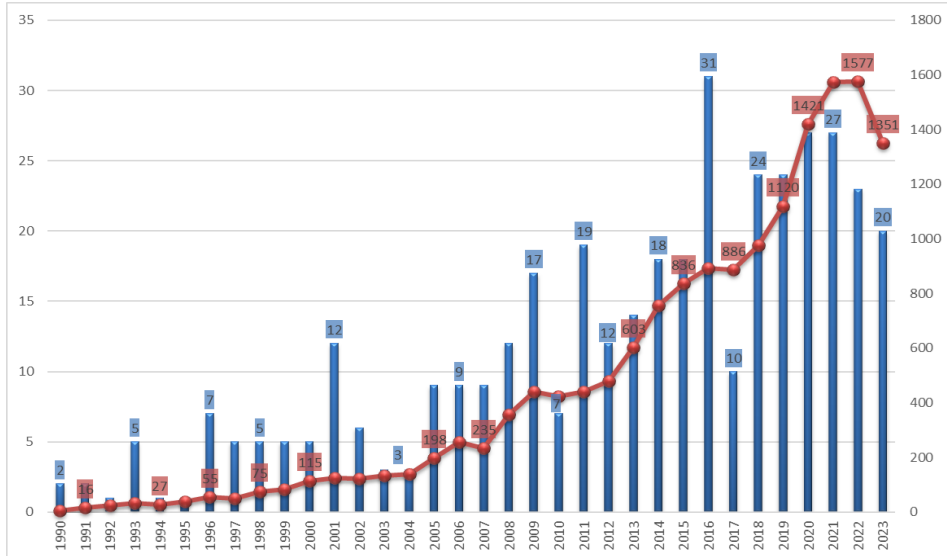
3.10. Analizler ve Ağ Görselleri

Web of Science veri tabanında ilgili alanda yapılan çalışmalarda yapılan atıf sayıları, zaman içinde yayınlanan çalışmalar, anahtar kelime analizi, üçlü (yazar-ülke-anahtar kelime) eş oluşum ağı analizi, ortak yazarlık analizi vb. analizlere ilişkin ağ görselleri R Studio yazılım programı aracılığıyla görselleştirilerek bu bölümde sunulmuştur.

3.10.1. Yıllara Göre Çalışma Sayıları ve Atıf Sayıları

Bu bölümde yıl bazlı atıf sayıları ve yıl bazlı çalışma sayıları zamana göre dağılımları Şekil 9’da verilmiştir.

Şekil 9: Yıllara Göre Çalışma Sayıları ve Atıf Sayıları

Kaynak: R Studio Yazılım Programı aracılığıyla elde edilen “Biblioshiny Report” verileri yazarlar tarafından MS Excelde grafik oluşturulmuştur.

Şekil 9’da verilen grafik incelendiğinde, konu ile ilgili ilk çalışmanın yapıldığı 1990’dan itibaren hem çalışma sayısının hem de atıf sayılarının genel olarak arttığı görülmektedir. Konuya ilişkin en çok çalışma (31) çalışma ile 2016 yılında yapıldığı ve bu çalışma sayısına en yakın sayıda 2020 ve 2021 yıllarında (27) çalışma yapıldığı görülmektedir. Konuya ilişkin yapılan çalışmalardaki yıllara göre atıf sayıları incelendiğinde ise (1577) atıfı en çok atıf sayısının olduğu yıl 2021 ve 2022 olduğu görülmektedir.

3.10.2. Ortak Yazarlık Ağ Analizi

Günümüzde iki veya daha fazla yazarlı birçok çalışma yapılmaktadır. Birlikte yapılan çalışmalarda çok sayıda atıf alan yazarlar veya kaynaklar arasında güçlü ilişki olduğu düşünülür (Gülmez ve diğ., 2021, 6). Bibliyometrik çalışmalarda ortak yazarlık analizi ağ görseli sıklıkla kullanılmaktadır. Şekil 10'da ortak yazar analizine ilişkin ağ görseli verilmiştir.

Şekil 10: Ortak Yazarlık Ağ Analizi

Kaynak: R Studio aracılığıyla elde edilen “Biblioshiny Report” verilerinden alınmıştır.

Şekil 10'da sunulan Web of Science veri tabanında SSCI, SCI Expanded ve ESCI indekslerinde söylenti tacirleri kavramına ilişkin yapılan çalışmalarda ortak yazarlık ağ analizi incelendiğinde konu ilgili yazarlar arasında ortak yazarlık ağının oldukça zayıf olduğu görülmektedir.

3.10.3. Anahtar Kelime Analizi ve Anahtar Kelime Eş Oluşum Ağı

Söylenti tacirleri kavramına ilişkin Web of Science veri tabanında SSCI, SCI Expanded ve ESCI indekslerde yapılan çalışmaların R Studio yazılım programı aracılığıyla elde edilen anahtar kelime ağ analizi ve anahtar kelime eş oluşum ağ analiz görselleri aşağıda sırasıyla Şekil 11 ve Şekil 12 'de sunulmuştur.

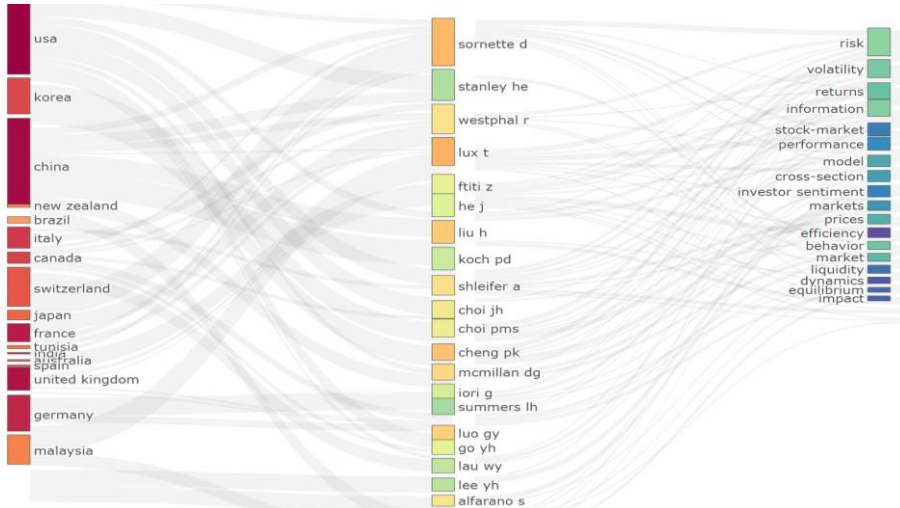

Şekil 12’de verilen anahtar kelime eş oluşturma ağı incelendiğinde söylenti tacirleri ile ilgili Web of Science veri tabanında belirlenen indekslerde yapılan çalışmalarda kullanılan anahtar kelimelerin en çok “noise traders” ve “investor sentiment” kavramlarıyla birlikte anahtar kelime grubunu oluşturduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte çalışmalarda kullanılan diğer anahtar kelimelerin de en çok hangi anahtar kelimelerle birlikte kullanıldığı sunulan ağda görülmektedir.

3.10.4. Üçlü Eşleşme (Yazar-Ülke-Anahtar Kelime) Ağ Analizi

Konu ile ilgili yapılan çalışmalarda kullanılan Üçlü Eşleşme (Yazar-Ülke-Anahtar Kelime) Ağ Analizi Şekil 13’te sunulmuştur.

Şekil 13: Üçlü Eşleşme (Yazar-Ülke-Anahtar Kelime) Ağ Analizi

Kaynak: R Studio aracılığıyla elde edilen “Biblioshiny Report” verilerinden alınmıştır.

Şekil 13’te söylenti tacirleri kavramı ile ilgili belirlenen veri tabanı ve indekslerde yapılan çalışmalarda yazarlar, ülkeler ve anahtar kelimelerden oluşan üçlü eş oluşturma ağı analizi incelendiğinde kavramla ilgili literatürdeki çalışmaların karmaşıklığı ortaya konulmakla birlikte konuyla ilgili öne çıkan ülke, yazar ve anahtar kelime trendleri görülmektedir. Yazarlar, ülkeler ve anahtar kelimeler arasındaki dinamik ilişkilerin anlaşılması, araştırma stratejilerini şekillendirmek için önemli bir perspektif sunmaktadır.

Sonuç

İnsan psikolojisinin finans piyasalarındaki etkisini incelemeye yönelik ilk olarak Kahneman ve Tversky (1979) tarafından ortaya atılan beklenti teorisiyle birlikte birçok çalışma ortaya çıkmıştır. Bu teorilerden biri de yatırımcı duyarlılığı teorisidir. Bu teoriye göre finansal piyasalardaki tüm yatırımcılar rasyonel hareket eden yatırımcılar olmadığından, bu yatırımcıların bazen bilgi yerine söylentilere göre işlem yapmakta,

bazen de piyasada elde edilen bilgilere gereğinden az veya daha fazla reaksiyon gösterebilmektedirler. Bu duygusal davranışlar sistematik bir hale geldiğinde finans piyasalarında ekstra bir risk oluşabilmekte ve bu risk yatırımcı duyarlılığı ile ifade edilmektedir. Yatırımcıların geleceğe ilişkin beklentileri, duyarlılıklarından dolayı ortaya çıkan doğruluğu kesin olmayan sinyallere söylenti ve bu sinyallere dayalı işlem yapanlar “Noise Traders (Söylenti Tacirleri)” olarak adlandırılmıştır.

Yapılan bu çalışmada 1990’lardan itibaren akademik çalışmalarda sıkça kullanılan bir kavram haline gelen ve yatırımcı beklentisinin duyarlılığını ifade eden söylenti tacirleri kavramı bibliyometrik analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Literatürde kavram ile ilgili olarak Gupta ve diğ. (2023) tarafından Scopus veri tabanı baz alınarak yapılan bir çalışma tespit edilmiş olup bu çalışma ile arasındaki en belirgin farklar şu şekilde sıralanmıştır. İlk olarak yukarıda da belirtildiği üzere bu çalışma sosyal bilimlerde en kapsamlı bibliyografik veri tabanlarından biri olan Web of Science veri tabanı kullanılarak yapılmıştır. İkinci olarak, Gupta ve diğ. (2023) tarafından Scopus veri tabanındaki sadece araştırma makaleleri baz alınmış olup bu çalışmada Web of Science veri tabanı kullanılmış ve kapsam açısından da araştırma makalelerinin yanı sıra derleme makalesi, konferans bildirisi vb. çalışmalar da yapılan bu çalışmanın kapsamına dahil edilmiştir. Dolayısıyla bu çalışmada söylenti tacirleri ile ilgili kavramsal bir çerçeve çizilerek Web of Science veri tabanında bulunan ve sosyal bilimler alanında en saygın indekslerden kabul edilen SSCI, SCI-Expanded ve ESCI indekslerinde bulunan çalışmalar baz alınarak literatüre farklı bir perspektif sunması amaçlanmıştır. Çalışmada söylenti tacirleri kavramıyla ilgili Web of Science veri tabanında SSCI, SCI-Expanded ve ESCI indekslerinde “Noise Trader*” anahtar kelimesiyle yapılan aramada kavram ile ilgili 2023 yılı sonuna kadar yapılmış 393 çalışmanın bulunduğu ve konuyla ilgili ilk çalışmanın 1990 yılında gerçekleştirilmiş olduğu, yapılan çalışmaların 2000’li yıllardan sonra arttığı gözlemlenmektedir. 2000’li yıllardan sonraki çalışmaların toplam çalışma sayısına oranı %91,26 olarak hesaplanmıştır. Söylenti tacirleri ile ilgili yapılan bu çalışmalar genellikle sosyal bilimler alanında, özellikle ekonomi ve işletme finans alanlarında gerçekleştirilmiştir. Amerika, konuyla ilgili çalışma yapan ülkeler arasında tüm çalışmaların %25,71’i ile en yüksek çalışma oranına sahip ülke konumunda bulunmaktadır. Bu nedenle, Amerika’nın en fazla çalışma yapan yazarlara ve atıf oranına da sahip olduğu gözlemlenmektedir. Kavram ile ilgili çalışmalarda özellikle yazarlar arasındaki sınırlı ortaklıklar, akademik iş birliğinin düşük olduğunu göstermektedir. Ayrıca söylenti tacirleri kavramının Türkiye’de akademik çalışmalarda henüz yeterince batılı ülkelere göre yer edinmediği görülmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı, konuyla ilgili akademik farkındalığı artırmak ve konunun multidisipliner yapısını ortaya koymaktır. Bu doğrultuda, uluslararası literatüre bütünsel bir bakış açısı sağlamak amacıyla konuyla ilgili yapılan çalışmaların bibliyometrik bir analizi gerçekleştirilmektedir. Çalışma, akademik araştırmacılara literatürdeki sınırlı kaynaklar hakkında bir taslak sunmayı hedeflemektedir. Ayrıca, bibliyometrik eşleştirme analizi, ortak atıf ve ortak yazarlık analizi ile anahtar kelime analizi ağ görselleri gibi yöntemlerle sunulan veriler, analiz sonuçlarının daha iyi yorumlanmasını sağlamaktadır. Araştırmanın elde ettiği veriler ve bulgular, konuyla ilgili

araştırma yapacak olan akademisyenlere görsel ve sayısal olarak bütünsel bir çerçeve sunmaktadır. Ayrıca, konu sadece ekonomi ve finans alanında değil, aynı zamanda istatistik ve matematik gibi disiplinlerle de ilgili olduğu için çeşitli çalışmaların multidisipliner bir yaklaşımla yapılmasına uygun bir zemin oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın kısıtlılığı, analizlerin yalnızca Web of Science (WoS) veri tabanında SSCI, SCI Expanded ve ESCI indekslerinde yer alan çalışmaları kapsamış olmasıdır. Gelecekte gerçekleştirilecek çalışmalarda, diğer veri tabanlarından da elde edilecek daha geniş kapsamlı verilerin kıyaslanarak kullanılması, söylenti tacirleri kavramı üzerine yapılan araştırmalara daha geniş bir perspektif sunacaktır.

Etik Beyanı: Çalışma için etik kurul onay belgesi gerekmemektedir.

Katkı Oranı Beyanı: Çalışmada her iki yazarın katkısı eşittir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Makalenin yazar/yazarlarının, çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Kaynakça

- Akyol, H. ve Batu Ağırkaya, M. (2022). Yatırımcı duyarlılığı ve sistemik risk ilişkisinin incelenmesi: Türk bankacılık sektörü örneği. *Trends in Business and Economics*, 36(4), s. 304-314. <https://doi.org/10.5152/TBE.2022.873001>
- Black, F. (1986). Noise. *The Journal of Finance*, 41(3), s. 528-543. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6261.1986.tb04513.x> adresinden alındı
- Canbaş, S. ve Kandır, S. (2016). Yatırımcı Duyarlılığının İMKB Sektör Getirileri Üzerindeki Etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2), s. 219-248. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/211191> adresinden alındı
- Çizmeçioğlu, S. ve Akman, A. Z. (2021). Blok zincir ve kripto para konularının bibliyometrik bir analizi: 2015-2020 dönemi. *Business, Economics and Management Research Journal*, 4(1), s. 1-16. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bemarej/issue/62931/931012> adresinden alındı
- De Long, J. B., Shleifer, A., Summers, L. ve Waldmann, R. (1990). Noise Trader Risk in Financial Markets. *Journal of Political Economy*, 98(4), s. 703-738. <https://doi.org/10.1086/261703> adresinden alındı
- Dunk, A. ve Arbon, P. (2009). Is it time for a new descriptor pressure injury: A bibliometric analysis. *Wound Practice and Research*, 17(4), s. 201-207.
- Gupta, S., Walia, N., Singh, S. & Gupta, S. (2023). A systematic literature review and bibliometric analysis of noise trading. *Qualitative Research in Financial Markets*, 15 (1), s. 190-215. <https://doi.org/10.1108/QRFM-09-2021-0154>

- Gülmez, D., Kozan, İ. ve Gümüş, S. (2021). Uluslararası Dergilerde Yayımlanan Türkiye Kaynaklı Eğitim Araştırmalarının Genel Görünümü: Bibliyometrik Analiz. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 46(206), s. 213-239. <https://doi.org/10.15390/EB.2020.9317>
- Gürbüz, G. ve Sönmez, S. (2022). İhracat kredi sigortalarının bibliyometrik analizi: Web of Science veri tabanında bir inceleme. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8, s. 95-121. <https://doi.org/10.54557/karataysad.1095792> adresinden alındı
- Herschberg, M. (2012). Limits to arbitrage: An introduction to behavioral finance and a literature review. *Palermo Business Review*, s. 7-21. <https://www.semanticscholar.org/paper/Limits-to-Arbitrage%3A-An-introduction-to-Behavioral-Herschberg/8b2a08de0f36fc1ae333ad31275115b565d21c6d> adresinden alındı
- Saltan, O. (2022). Yatırımcı Duyarlılığı ile Altın, Dolar ve Yatırım Fonu Fiyatları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi Kurumsal Akademik Arşiv. <https://hdl.handle.net/20.500.11782/3573> adresinden alındı
- Shleifer, A. ve Summers, L. (1990). The Noise Trader Approach to Finance. *Journal of Economic Perspectives*, 4(2), s. 19-33. <https://doi.org/10.1257/jep.4.2.19>
- WoS. (2023, Aralık 28). *Web of Science*. Citation Report: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/citation-report/ac830d9f-5ddf-489a-8b5f-f7c7a2a1e1d9-c0b55134> adresinden alındı
- Zan, B. (2019). Doğrudan Atıf, Ortak Atıf Ve Bibliyografik Eşleşme Yaklaşımlarına Dayalı Olarak Araştırma Alanlarının Değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(2), s. 501-516. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gopsbad/issue/51614/553033> adresinden alındı
- Zhang, C. (2008). Defining, modeling, and measuring investor sentiment. *Department of Economics Thesis*. University of California. <https://www.semanticscholar.org/paper/Defining-%2C-Modeling-%2C-and-Measuring-Investor-Zhang/396c4789ecd756b9502cf0dfa4b05c6a6424c137> adresinden alındı